

Artikkelen er publisert under modellen grønn åpen tilgang (green open access). Det betyr at utgiver tillater forfatter å arkivere sin artikkel i åpne institusjonelle arkiv (egenarkivering) eller på eget eller arbeidsgivers nettsted, i den versjon og det format som ble godkjent av tidsskriftets redaksjon (akseptert versjon/tekstversjonen).

Sitering av artikkelen i APA (6th):

Holmboe, M. (2010). Vold og trusler mot "særskilt utsatte yrkesgrupper" i straffeloven av 2005: En sammenligning med reglene som verner offentlige tjenestemenn. *Tidsskrift for strafferett*, (2), 119-138.

Dette er siste tekstversjon av artikkelen, den kan inneholde ubetydelige forskjeller fra forlagets pdf-versjon.

Vold og trusler mot «særskilt utsatte yrkesgrupper» i straffeloven av 2005

– en sammenligning med reglene som verner offentlige tjenestemenn¹

Seksjonsleder Morten Holmboe

1. Innledning og bakgrunn

Etter straffeloven av 1902 vernes offentlige tjenestemenn mot vold og trusler ved særskilte straffebud.² Også hindring av offentlig tjenestemann i tjenesten rammes.³ I *straffeloven av 2005*, som ikke har trådt i kraft,⁴ har lovgiveren valgt å innsnevre gruppen av offentlige tjenestemenn. I stedet har man gitt regler som skal verne «særskilt utsatte yrkesgrupper».

Derfor vil jeg sammenligne de nye bestemmelsene med reglene om vern for offentlige tjenestemenn og vurdere om de forskjellene som finnes, er velgrunnede. Jeg vil også reise spørsmålet om utvalget av «særskilt utsatte yrkesgrupper» er heldig.

-
1. Takk til professor, dr. juris Tor-Geir Myhrer, som har lest gjennom et utkast til artikkelen og gitt gode råd.
  2. Straffeloven av 1902 § 127 og § 128.
  3. Straffeloven av 1902 § 326 nr. 1.
  4. Jf. nedenfor under punkt 2.1.

1.1 Vern for offentlige tjenestemenn etter straffeloven av 1902

Straffeloven av 1902 verner offentlige tjenestemenn mot vold, trusler og hindring eller forulempning. Det er et grunnleggende vilkår at gjerningsmannen søker å påvirke eller hindre tjenesteutøvelsen.⁵

1.1.1 Begrenset nødvergerett mot offentlige tjenestehandlinger

Lovlig maktutøvelse kan ikke møtes med nødverge, verken etter straffeloven av 1902 eller straffeloven av 2005. Det følger av selve definisjonen: Nødverge kan bare utøves mot et *ulovlig* (rettsstridig) angrep.⁶ Dersom maktutøvelsen er urettmessig, har derimot den som utsettes for den, rett til nødverge på vanlig måte.

Når en *offentlig tjenestemann* bruker makt mot en borger, har borgeren derimot bare en meget begrenset rett til å utøve nødverge. Dette er ikke uttrykkelig nedfelt i straffeloven av 1902, men må anses som sikker rett.⁷ En borger som forsvarer seg med vold eller trusler mot en offentlig tjenestemann, er altså straffskyldig etter straffeloven av 1902 § 127 eller § 128 selv om det viser seg at tjenestemannen ikke hadde hjemmel for maktutøvelsen.⁸

En slik begrensning i nødvergeretten er nødvendig av effektivitetshensyn. Hvis borgerne i enhver situasjon kunne hevde at de trodde en tjenestehandling var ugyldig, med den virkning at de i hvert fall subjektivt var i en nødvergesituasjon, kunne det bli vanskelig å gjennomføre offentlige tjenestehandlinger.

Et unntak gjelder hvis tjenestemannen forsettlig eller grovt uaktsomt går utover sin myndighet; da kan det ikke sies at borgeren hindrer «tjenesteutøvelsen». I et slikt tilfelle foreligger ikke noen overtredelse av §§ 127 m.fl. fordi det ikke foreligger noen lovlig tjenestehandling.⁹

---

5. Jf. Magnus Matningsdal i Anders Bratholm og Magnus Matningsdal (red.): *Straffeloven med kommentarer. Anden Del. Forbrydelser*, Oslo 1995 s. 149–150; Rt. 2007 s. 632 A.

6. Straffeloven av 1902 § 48 første ledd; straffeloven av 2005 § 18. – I straffeloven av 2005 brukes uttrykket «ulovlig angrep», men det er ikke tilsluttet noen realitetsendring. (Jf. Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) s. 419.

7. Jf. Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) s. 421. Jf. Matningsdal, op.cit. s. 151–152.

8. I straffeloven av 2005 er denne regelen uttrykkelig fastsatt i § 18 siste ledd. (Jf. Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) s. 209 og s. 421.)

9. Rt. 2007 s. 632 A.

1.1.2 De enkelte bestemmelsene

Etter straffeloven av 1902 § 127 er det straffbart ved vold å søke å få en offentlig tjenestemann til å foreta eller å unnlate å foreta en tjenestehandling eller å hindre ham under tjenestehandlingen. Også medvirkning er straffbart.

Den praktiske betydningen av at vold er utøvd mot offentlig tjenestemann, er dels at terskelen for det straffbare er lavere,¹⁰ dels at strafferammene – og ofte straffutmålingspraksis – er strengere. Vold mot offentlig tjenestemann kan foreligge allerede ved en forsiktig dytt, og utgangspunktet for straffutmålingen er ubetinget fengsel¹¹ – selv om det i visse tilfeller har vært idømt samfunnsstraff eller betinget fengsel.¹²

I § 127 tredje ledd er det fastsatt at begrepet offentlig tjenestemann «også» omfatter betjenter ansatt ved jernbanen,¹³ militære vakter samt enhver som etter oppfordring eller pliktmessig yter bistand til offentlig tjenestemann.

Dersom en polititjenestemann løper etter en flyktende mistenkt og roper til en forbipasserende «Stopp tyven!», er hjelperen beskyttet av straffeloven av 1902 § 127 dersom den flyktende bruker vold mot ham.¹⁴ (Det kreves selvsagt at den flyktende er klar over at hjelperen bistår en offentlig tjenestemann, siden skyldkravet etter § 127 er forsett.) – Derimot er ikke den som foretar en såkalt borgerlig pågripelse, av den grunn beskyttet av § 127.¹⁵

Bestemmelsen verner videre den som «pligtmæssig» yter en offentlig tjenestemann bistand. Også den som bistår en offentlig tjenestemann etter en moralsk forpliktelse, beskyttes.¹⁶

Mer praktisk enn tilfeldig forbipasserende hjelpere er det at *vektere* bistår tjenestemannen. Etter gjeldende rett vil dermed også vekterne være omfattet av vernet mot vold og trusler når de bistår offentlige tjenestemenn.

10. Jf. for eksempel Rt. 1971 s. 882 A.

11. Jf. for eksempel Rt. 2005 s. 728 A.

12. Jf. for eksempel Rt. 2004 s. 1961 A og Rt. 2005 s. 1210 A.

13. NSB er nå et aksjeselskap, jf. lov 21. juni 2002 nr. 43, men det er ikke tvilsomt at konduktører i NSB AS fortsatt er omfattet av vernet for offentlig tjenestemann (Rt. 2007 s. 632 A, avsnitt 12).

14. Straffeloven av 1902 § 127 tredje ledd. – Hjelperen har i en del tilfeller også plikt til å hjelpe tjenestemannen, jf. straffeloven § 327.

15. Borgerlig pågripelse er hjemlet i straffeprosessloven § 176. – Jf. Matningsdal, op.cit. s. 156.

16. Jf. Rt. 1916 s. 1245 A (dissens 5–2) og Rt. 1968 s. 341 A; Matningsdal, op.cit. s. 156.

Etter § 127 fjerde ledd kan Kongen bestemme at «ovenstaaende Straffe ogsaa finder Anvendelse» på forbrytelser mot et annet lands offentlige myndighet. En tilsvarende regel er inntatt i straffeloven av 2005 § 155 siste ledd. Jeg går ikke nærmere inn på disse bestemmelsene.

Selv om man gjerne bruker uttrykket «vold mot offentlig tjenestemann», er det ikke noe absolutt krav etter straffeloven av 1902 § 127 at volden retter seg *mot* tjenestemannen. Spørsmålet er om man ved volden søker å hindre tjenesteutøvelsen. Steinkasting mot en politibil kan rammes av straffebudet.¹⁷ Høyesterett har også fastslått at vold mot en polititjenestehund kan rammes av § 127; tjenestemannen og hunden «opptrer som en enhet».¹⁸ Tankegangen må være at volden mot hunden hindrer tjenestemannens tjenesteutøvelse.¹⁹

Etter straffeloven av 1902 § 128 rammes den som ved trusler søker å få en offentlig tjenestemann til urettmessig å foreta eller unnlate å foreta en tjenestehandling. Også her er medvirkning straffbart.

Dersom gjerningsmannen søker å få tjenestemannen til å foreta en *lovlig* tjenestehandling, rammes det derimot ikke av § 128.²⁰

Etter straffeloven av 1902 § 326 straffes den som hindrer eller forulemper en offentlig tjenestemann under tjenesteutøvelsen (altså uten å bruke vold eller trusler som ville rammes av § 127 eller § 128).

1.1.3 Noe om avgrensningen av «offentlig tjenestemann» etter straffeloven av 1902

I praksis er det nok ofte politiet som blir utsatt for vold eller trusler mot offentlig tjenestemann, men også andre grupper kan være aktuelle, for eksempel sosialarbeidere, tolltjenestemenn og fengselstjenestemenn.²¹ Også namsmannen og hans ansatte må omfattes.

Det er ganske vide grenser for hvem som anses som «offentlig tjenestemann». I praksis kan enkelte offentlige tjenestemenn være vernet etter §§ 127 m.fl., mens privat ansatte som utfører tilsvarende oppgaver, ikke omfattes av det samme

17. Jf. for eksempel Rt. 1983 s. 1449 A og Ragnar L. Auglend, Henry John Mæland og Knut Røsandhaug, *Politirett*, 2. utgave, Oslo 2004 s. 925.

18. Rt. 2008 s. 788 A avsnitt 22.

19. Jf. også Tor Erik Heggøy: *Politihundens rettslige beskyttelse*, Politihøgskolens skriftserie, Oslo 2002.

20. Rt. 2004 s. 1464 A. – Her vil løsningen bli annerledes etter straffeloven av 2005 § 155, se Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 329.

21. Jf. Matningsdal, op.cit. s. 150–151.

vernet.²² For eksempel kan en bussjåfør ansatt i en kommune være vernet som offentlig tjenestemann, mens en bussjåfør ansatt i et aksjeselskap eid av kommunen, ikke er det.²³

Lærere

Etter straffeloven av 1902 regnes lærere i grunnskolen og den videregående skolen som offentlige tjenestemenn.

Spørsmålet om hvilken stilling lærere i den offentlige videregående skolen har, ble avgjort av Høyesterett i 2002.²⁴

Høyesterett la vekt på at fylkeskommunen skal ha et ordensreglement med regler om bortvisning.²⁵ Selv om lærernes egen avgjørelsesmyndighet er begrenset, har de en sentral rolle i gjennomføringen av ordensreglementet.

Videre la Høyesterett vekt på den faglige vurderingen læreren foretar av eleven og som munner ut i karaktersetning. Til slutt nevnte Høyesterett de pliktene lærerne har til å gi opplysninger til barneverntjenesten og sosialtjenesten. – Disse reglene er de samme for privatskoler som for offentlige videregående skoler.²⁶

Det kan synes som om Høyesterett forutsatte at en lærer ved en *privat* videregående skole ikke ville omfattes av vernet, men det var ikke nødvendig for retten å ta stilling til dette spørsmålet. I forarbeidene til straffeloven av 2005 tar departementet det samme utgangspunktet.²⁷

Også private videregående skoler er imidlertid underlagt forvaltningsloven når de treffer vedtak om bortvisning.²⁸ De er også underlagt taushetsplikt etter forvaltningsloven.²⁹ Etter mitt syn taler derfor avgjørelsen i Rt. 2002 s. 1020 A for at også lærere i private grunnskoler og videregående skoler er omfattet av vernet for offentlige tjenestemenn etter straffeloven av 1902 § 127, § 128 og § 326.

22. Jf. fremstillingen av gjeldende rett etter straffeloven av 1902 i Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 209. – Se også Matningsdal, op.cit. s. 150–151.

23. Rt. 1983 s. 868 A.

24. Rt. 2002 s. 1020 A.

25. Opplæringslova 17. juli 1998 nr. 61 §§ 3-7 flg.

26. Privatskolelova 4. juli 2003 nr. 84 § 3-10 jf. forvaltningsloven § 1 siste punktum.

27. Jf. Rt. 2002 s. 1020 A på sidene 1024 og 1025; Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 209.

28. Om standpunkt karakterer i grunnskole og videregående skole, se forskrift 14. juli 2006 nr. 932, bl.a. § 3-4. – Om pliktene overfor barnevernstjenesten og sosialtjenesten, se privatskolelova § 7-4 og § 7-5, sml. opplæringslova § 15-3 og § 15-4.

29. Privatskolelova § 7-3.

Etter *introduksjonsloven* har en del innvandrere rett og plikt til å gjennomføre et introduksjonsprogram som bl.a. omfatter undervisning i norsk og samfunnskunnskap.³⁰ Programmet gjennomføres av kommunene, og lærerne er offentlig ansatt. Deltagelse i programmet er en forutsetning for å få offentlig støtte. Dersom eleven misligholder sine plikter, for eksempel ved uteblivelse eller dårlig oppførsel, kan kommunen vedta at eleven skal utelukkes fra programmet. – Det er fastsatt uttrykkelig i introduksjonsloven at forvaltningsloven gjelder for denne typen avgjørelser.³¹

Riktig nok setter ikke lærerne standpunkt karakterer. Men konsekvensene av å bli utestengt er alvorlige for eleven, og det er ikke utenkelig at en elev «i faresonen» kan bli aggressiv mot en lærer som vil føre opp (nok et) fravær.

Spørsmålet er ikke avklart i rettspraksis. Slik jeg ser det, taler gode grunner for at også lærere som forestår opplæring etter introduksjonsloven, anses som offentlige tjenestemenn etter straffeloven av 1902.

Sivilombudsmannen og hans ansatte

Sivilombudsmannsordningen er forankret i Grunnloven § 75, og anses som viktig for den parlamentariske kontroll med forvaltningen. Sivilombudsmannen utøver ikke offentlig myndighet, men «har rett til å uttale sin mening om forhold som går inn under hans arbeidsområde».³² Skulle Sivilombudsmannen og hans ansatte være omfattet av vernet etter straffeloven §§ 127 m.fl., måtte det være fordi ombudsmannen har en særlig oppgave med å innberette feil og mangler til forvaltningen, påtalemyndigheten eller til Stortinget.³³

Det at uttalelser fra ombudsmannen har en særlig autoritet i vårt styringssystem, taler for at ombudsmannen og hans ansatte er å anse som «offentlige tjenestemenn» i denne sammenheng. Men opplagt er det neppe.

---

30. Lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) § 2 og § 17.

31. Introduksjonsloven § 21.

32. Lov 22. juni 1962 nr. 8 om Stortingets ombudsmann for forvaltningen § 10 første ledd.

33. Sivilombudsmannsloven §§ 10 til 12. – Jf. Håkon Wiker i Bratholm og Matningsdal, *Straffeloven med kommentarer, Anden Del. Forbrydelser, Oslo 1995 s. 99.*

2. Endringene i straffeloven av 2005

Da første del av den spesielle del i straffeloven av 2005 ble vedtatt i 2008,³⁴ ble regler om vold og trusler mot offentlig tjenestemann vedtatt i § 155, og regler om hindring og forulemping av offentlig tjenestemann i § 156. Ved den seneste revisjonen i 2009 ble paragrafene noe endret.

2.1 Kort oversikt over historikken og lovforarbeidene til den nye straffeloven

Straffelovkommisjonen ble første gang oppnevnt i 1980, og reoppnevnt i 1994. Den avga sin siste delutredning i 2002.³⁵

Justisdepartementet fremmet i 2004 proposisjon til alminnelig del i den nye straffeloven. Proposisjonen inneholdt også drøftelser av prinsipielle strafferettslige spørsmål. Justiskomiteens og Stortingets drøftelse av disse spørsmålene angav retningen for det videre arbeidet med lovens spesielle del.³⁶

Lovens alminnelige del ble vedtatt i 2005.³⁷ I 2007 ble det fremmet proposisjon om deler av den spesielle delen i loven, som ble vedtatt i 2008.³⁸ I 2008 fremmet Justisdepartementet siste delproposisjon til den spesielle del (med forslag til konsekvensendringer i andre lover), og den siste delen av loven ble vedtatt i 2009.³⁹ I mars 2010 ble det fremmet en proposisjon til endringer i straffeloven av 1902 der departementet også foreslo endring bl.a. i straffeloven av 2005 § 156 om forulemping av offentlig tjenestemann.⁴⁰

I tillegg til dette er det gjort en del mindre endringer i straffeloven av 2005 som følge av endringer i andre lover. Jeg går ikke nærmere inn på dem her.

I skrivende stund (april 2010) er det uklart når den nye straffeloven vil tre i kraft, men det vil i hvert fall ikke skje før 2012.⁴¹

34. Lov 7. mars 2008 nr. 4, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) og Innst. O. nr. 29(2007–2008).

35. En oversikt over kommisjonens arbeid er gitt i Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) s. 35–38.

36. Se Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) og Innst. O. nr. 72 (2004–2005).

37. Lov 20. mai 2005 nr. 28. – Om den alminnelige del i straffeloven av 2005, se (Myhrer, 2008).

38. Lov 7. mars 2008 nr. 4. – Se Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) og Innst. O. nr. 29 (2007–2008).

39. Lov 19. juni 2009 nr. 74. – Se Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) og Innst. O. nr. 73 (2008–2009).

40. Jf. nedenfor under punkt 4.4.

41. Jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 396, Rt. 2009 s. 1423 S avsnitt 35 og Prop. 97 L (2009–2010) s. 5. Jf. også Georg Fr. Rieber-Mohn, Straffskjerpelse og tilbakevirkning, *Lov og Rett* 2010 s. 3.

2.2 Innsnevring av begrepet «offentlig tjenestemann»

Straffeloven av 2005 § 155 første og annet ledd lyder:

«§ 155 Vold eller trusler mot offentlig tjenestemann

Den som ved vold eller trusler påvirker en offentlig tjenestemann til å foreta eller unnlate å foreta en tjenestehandling, eller søker å oppnå dette, straffes med bot eller fengsel inntil 3 år.

Med offentlig tjenestemann menes enhver som utøver offentlig myndighet på vegne av stat eller kommune, eller som har slik kompetanse i kraft av sin stilling. Som offentlig tjenestemann anses også militære vakter, enhver som pliktmessig eller etter oppfordring yter bistand til offentlig tjenestemann, eller sikrer dennes arbeidsplass.»

Det nokså vide begrepet «offentlig tjenestemann» fra straffeloven av 1902 er snevret inn ved at tjenestemannen må utøve *offentlig myndighet*. Helt bokstavelig kan dette ikke tas: Også den som forbereder et vedtak som en annen har myndighet til å treffe, omfattes av vernet.

Det heter i forarbeidene:⁴²

«Begrepet 'offentlig myndighet' bør som utgangspunkt forstås på samme måte som i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a, men favner noe videre enn dette. Definisjonen av offentlige tjenestemenn omfatter enhver som har kompetanse til å treffe vedtak eller utferdige forskrift. Også saksforberedere som ikke har avgjørende myndighet, men som forbereder eller gjennomfører forvaltningsavgjørelser, omfattes.»

Kravet om utøving av offentlig myndighet medfører at *lærere* vanligvis ikke vil anses som offentlige tjenestemenn i denne sammenheng (med unntak for når de forbereder disiplinærtiltak eller treffer sensurvedtak som er bestemmende for rettigheter og plikter for elevene).

Mens det må anses uklart om *Sivilombudsmannen* og hans medarbeidere er omfattet av vernet for offentlige tjenestemenn etter straffeloven av 1902 §§ 127 m.fl.,⁴³ må den nye regelen medføre at ombudsmannens virksomhet normalt ikke omfattes av vernet etter straffeloven av 2005 § 155 eller § 156.⁴⁴ Spørsmålet er imidlertid ikke berørt i forarbeidene.

42. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 329.

43. Jf. ovenfor under punkt 1.1.3.

44. Et unntak kan muligens oppstilles når ombudsmannen vurderer en anmodning om å tilrå søksmål mot forvaltningen. En slik tilråding utløser rett for borgeren til fri retts hjelp, jf. retts hjelploven av 13. juni 1980 nr. 35 § 16 nr. 3.

Ved den seneste revisjonen av straffeloven i 2009 tilføyde lovgiveren alternativet «eller sikrer dennes [offentlig tjenestemanns] arbeidsplass». Dermed vil en vekter som vokter inngangen til et offentlig kontor der det utøves offentlig myndighet, omfattes av vernet etter straffeloven av 2005. Det samme gjelder en vekter som vokter bygget om natten osv. Denne regelen er ny i straffeloven av 2005. Paragrafene 155 og 156 rekker i denne sammenheng lengre enn de tilsvarende bestemmelsene i straffeloven av 1902.

2.3 «Særskilt utsatt yrkesgruppe»

Etter straffeloven av 2005 § 77 bokstav h skal det – innenfor strafferammen – tas i betraktning i skjerpene retning at lovbruddet har rammet personer som er «sær- lig utsatt for lovbrudd».⁴⁵

Lovgiveren fant likevel grunn til å lage særlige regler for medlemmer av «sær- skilt utsatt yrkesgruppe». Vernet er her langt på vei det samme som for offentlige tjenestemenn, men ikke helt sammenfallende.⁴⁶ Til gjengjeld omfatter bestemmel- sene om særskilt utsatt yrkesgruppe også privat ansatte yrkesutøvere.

Det er – som departementet fremholder – ikke naturlig at vernet for yrkesutø- vere skal avhenge av om de er privat eller offentlig ansatt. Likevel er det slik at flere av de særskilt utsatte yrkesgruppene til tider utøver offentlig myndighet og treffer vedtak (enkeltvedtak eller forskrift).⁴⁷ En lege kan treffe vedtak om tvangsinnleg- gelse av en psykiatrisk pasient, og en lærer kan forberede vedtak om bortvisning av en elev.⁴⁸ Også fastsetting av eksamenskarakterer eller endelige standpunktka- rakterer må anses som utøvelse av offentlig myndighet. Det må for øvrig gjelde også for private skoler, som har den samme myndighet som offentlige skoler, og er underlagt forvaltningsloven når de treffer slike vedtak.⁴⁹

Det er klart at reglene om offentlig tjenestemann ikke kan benyttes i *konkurrens* med reglene om vern for særskilt utsatt yrkesgruppe. De nye reglene er ment å gi et an- net vern enn det tradisjonelle vernet for offentlig tjenestemann, ikke et tilleggsværn.

45. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 271.

46. Jf. nedenfor under punkt 4.

47. Forvaltningsloven 10. februar 1967 § 2.

48. Opplæringslova 17. juli 1998 nr. 61 § 2-10 og § 3-8.– Jf. drøftelsen i Rt. 2002 s. 1020 A, referert ovenfor, der Høyesterett kom til at en lærer i den videregående skole var omfattet av straffebudet mot vold mot offentlig tjenestemann.

49. Jf. privatskoleloven av 4. juli 2003 nr. 84 § 3-10 og drøftelsen ovenfor under punkt 1.1.3.

Ordlyden i § 155 og § 156 taler for at et medlem av en særskilt utsatt yrkesgruppe som utøver offentlig myndighet, omfattes av vernet. Også sammenhengen i regelverket taler for en slik tolking: Vedtakene som tjenestemannen/yrkesutøveren treffer, kan normalt påklages til overordnet organ. Og de tjenestemennene som behandler klagen og utøver offentlig myndighet i den sammenheng, må anses vernet etter § 155 om offentlige tjenestemenn.

I forarbeidene heter det:⁵⁰

«Blant dem som faller utenfor § 155, er ... leger, sykepleiere og andre ansatte i offentlige helseforetak *med unntak for avgjørelser om tvungen behandling*, lærere og trafikkbetjenter».

Videre heter det:⁵¹

«Det er ikke avgjørende om det på tidspunktet for den straffbare handlingen ble utøvet offentlig myndighet, hvis man i kraft av sin stilling hovedsakelig har slik kompetanse. Men hvis en person bare av og til utøver offentlig myndighet, vil vedkommende bare bli regnet som offentlig tjenestemann *under selve myndighetsutøvelsen*.»

Disse uttalelsene må forstås slik at også medlemmer av særskilt utsatte yrkesgrupper omfattes av vernet etter § 155 i de tilfellene de treffer vedtak. Rettsanvenderen må altså velge mellom § 155 og § 265/§ 286.⁵²

Vernet for offentlig tjenestemenn mot vold og trusler er regulert i samme paragraf (§ 155), jf. ovenfor. For de særskilt utsatte gruppene er reglene delt opp i to forskjellige bestemmelser. *Trusler* er regulert i straffeloven av 2005 § 265, som lyder:

«§ 265. Særskilt vern for enkelte yrkesgrupper

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som ved trusler søker å påvirke yrkesutøvelsen til en person fra en særlig utsatt yrkesgruppe.

Som særskilt utsatt yrkesgruppe forstås

- a) helsepersonell som yter medisinsk begrunnet helsehjelp,
- b) personer som forestår allment tilgjengelig persontransport, som for eksempel jernbane, tunnelbane, trikk, buss, fly, drosje eller ferge, og
- c) personer som har ansvar for opplæring i grunnskole eller videregående skole.

50. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 329, uthevet her.

51. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 330, uthevet her.

52. Plassen tillater ikke å drøfte om retten er bundet av påtalemyndighetens subsumsjon, jf. straffeprosessloven § 38 (altså om retten kan dømme for § 265 eller § 286 når tiltalen gjelder § 155, eller omvendt).

VOLD OG TRUSLER MOT «SÆRSKILT UTSATTE YRKESGRUPPER» I STRAFFELOVEN

Den som hindrer yrkesutøvelsen til en person som nevnt i annet ledd, straffes med bot eller fengsel inntil 6 måneder.

Med bot straffes den som ved skjellsord eller annen grovt krenkende ordbruk eller atferd forulemper en person som nevnt i annet ledd under dennes yrkesutøvelse.»

Straffeloven av 2005 § 286 om vold mot medlem av særskilt utsatt yrkesgruppe omfatter de samme gruppene.

3. Nærmere om hvem som omfattes av vernet for særskilt utsatte yrkesgrupper

Lovgiveren har valgt en forholdsvis snever avgrensning av hvilke grupper som er omfattet av vernet for særskilt utsatte yrkesgrupper.

3.1 De særskilt utsatte yrkesgruppene etter straffeloven av 2005

Departementets utgangspunkt for vurderingen var slik:⁵³

«Etter departementets syn må det ved utvelgelsen av hvilke grupper som skal vernes, legges avgjørende vekt på om yrkesgruppen utfører viktige samfunnsoppgaver som medfører en bred kontaktflate mot en ubestemt krets av personer. Hvorvidt yrkesgruppen består av offentlig eller privat ansatte, vil dermed ikke være et relevant kriterium. Det sentrale er om gruppen, under sin utføring av arbeid som samfunnet har et påtrengende behov for, ikke kan reservere seg mot kontakt med enkeltpersoner. Slike grupper kan vanskelig verge seg mot at det vil kunne oppstå ubehagelige situasjoner under utføringen av arbeidsoppgavene, samtidig som samfunnet har en klar interesse i å sørge for at det gripes inn mot hindringer av disse.»

Denne beskrivelsen kunne passe på mange grupper av yrkesutøvere. De gruppene som vernes, er imidlertid bare tre: Helsepersonell, personell som forestår allment tilgjengelig persontransport og lærere i grunnskolen og videregående skole. Dette er fordi disse gruppene langt på vei er vernet etter straffeloven av 1902.

---

53. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 146.

3.1.1 Helsepersonell som yter medisinsk begrunnet helsehjelp

Etter straffeloven av 1902 anses leger som offentlige tjenestemenn når de driver legevaktjeneste, men ikke når de praktiserer som fastleger.⁵⁴

Det meste av helsepersonells virksomhet dreier seg om å gi helsehjelp uten at det utøves noen myndighet over borgerne. Beskyttelsesbehovet er imidlertid til stede. Helsepersonell kan ikke avvise publikum, og kan lett bli utsatt for vold eller trusler som er ment å påvirke tjenesteutøvelsen.

Det er et vilkår for å anvende bestemmelsen at helsepersonellet yter «medisinsk begrunnet helsehjelp». Det er derimot ikke noe vilkår at det dreier seg om *nødvendig* helsehjelp.⁵⁵

«Medisinsk begrunnet» helsehjelp avgrenses i forarbeidene mot helsehjelp som det ikke er medisinsk behov for.⁵⁶

Videre er det bare *helsepersonell* som omfattes av vernet, ikke helsepersonellets medhjelpere.⁵⁷ Dersom en person bruker vold eller trusler for å få en kontormedarbeider hos fastlegen eller legevakten til å flytte ham fremover i køen, rammes dette altså ikke av § 265 eller § 286.

3.1.2 Transport

Etter straffeloven av 1902 § 127 er «ved Jernbanerne ansatte Betjente» offentlige tjenestemenn. Etter straffeloven av 2005 § 155 vil ikke disse lenger regnes som offentlige tjenestemenn, men etter § 265 og § 286 beskyttes «personer som forestår allment tilgjengelig persontransport, som for eksempel jernbane, tunnelbane, trikk, buss, fly, drosje eller ferge». Vernet gjelder uavhengig av om yrkesutøveren er privat eller offentlig ansatt.

I «allment tilgjengelig persontransport» ligger at yrkesutøveren ikke fritt kan gardere seg mot å komme i kontakt med enkeltpersoner. Det kreves ikke at yrkesutøveren selv fører transportmidlet. Billettkontrollører og andre som har til oppgave å sørge for avviklingen av transporten, omfattes også. Den nærmere grensedragningen beror på nærheten til transportoppdraget.⁵⁸

Dermed bør kundeveiledere som orienterer om forsinkelser, alternativ transport osv. omfattes av vernet. Men det kreves at volden eller trusselen skjer for å

54. Rt. 1997 s. 1938 A og Rt. 2007 s. 46 A.

55. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 146.

56. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 436.

57. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 436, jf. helsepersonelloven av 2. juli 1999 nr. 64 § 3.

58. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 424.

påvirke tjenesteutøvelsen. En reaksjon fra kunden over en beskjed om forsinkelser eller innstilling har ikke dette formålet, og man må da normalt falle tilbake på de alminnelige reglene om vold og trusler. Det kan likevel tenkes at den reisende (også) søker å påvirke yrkesutøvelsen, for eksempel for å få rekvisisjon til drosje.

I praksis kan også betjeningen i billettsalget bli utsatt for vold og trusler, for eksempel ved store forsinkelser eller dersom en kunde har dårlig tid og det oppstår en disputt om betaling, billettpris eller lignende. Etter forarbeidene vil imidlertid ikke billettselgeren omfattes av vernet.⁵⁹ Det er ikke drøftet i forarbeidene om det er et vilkår at yrkesutøveren er *ansatt* i transportselskapet. Hvis vektere bistår ved billettkontroll, oppstår spørsmålet om de er vernet på samme måte som de ansatte i transportselskapet. Etter ordlyden og forarbeidene er det ikke oppstilt noe krav om formell tilknytning, og behovet for vern for vekterne er like stor som for de billettkontrollørene og lignende som er direkte ansatt i transportselskapet. Men det er tvilsomt om man kan strekke vernet så langt. Det ville vært en fordel om dette spørsmålet var drøftet i forarbeidene.

3.1.3 Undervisningspersonell

Lærere vil i utgangspunktet ikke være omfattet av straffeloven av 2005 §§ 155 og 156 om offentlig tjenestemann, men av § 265 og § 286 om særskilt utsatte yrkesgrupper. Reglene vil her gjelde likt for offentlige og private skoler.

I lovens uttrykk «ansvar for opplæring» ligger at også lærerens assistent er omfattet. Derimot kan man vanskelig si at skolens rektor har ansvar for opplæringen i den direkte forstand som er ment her. I forarbeidene er det avgrenset mot «administrativt personale», og det må formentlig gjelde også rektor. Når rektor treffer et *enkeltvedtak*, har han eller hun derimot vern etter reglene om offentlig tjenestemann.

Det er gode grunner til at lærere omfattes av vernet for særskilt utsatte yrkesgrupper, enten de underviser i grunnskolen, eller i den videregående skole. Departementets begrunnelse virker imidlertid ikke helt treffende:⁶⁰

«Også personer med ansvar for opplæring kan ha behov for et særskilt vern. Behovet er størst for dem som har ansvaret for å gi elevene *obligatorisk* skolegang, dvs. grunnskolen og den videregående skole.»

59. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 424.

60. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 147; uthevet her.

Opplæringen er ikke obligatorisk i den videregående skole.⁶¹ Regelen er altså ikke begrenset til obligatorisk undervisning.

Det er derfor naturlig å vurdere – de lege ferenda – om også annen organisert undervisning er av en slik karakter at undervisningspersonalet kunne ha behov for det særskilte vernet som medlemmer av særskilt utsatte yrkesgrupper får.

Videre finnes det annen undervisning som er obligatorisk for elevene. Mange nyankomne utlendinger har for eksempel rett og plikt til deltakelse i *introduksjonsprogram*.

I en del tilfeller vil deltakerne (elevene) være i samme aldersgruppe som elever i videregående skole. Og selv om mange deltakere er eldre enn dette, gjør ikke det nødvendigvis at risikoen for vold eller trusler blir mindre.⁶² Disse lærerne har dermed det samme behovet for vern som lærere i grunnskolen og den videregående skole.

3.2 Yrkesutøvere som ikke har fått vern som «særskilt utsatt yrkesgruppe»

Selv om en bestemmelse som dette ikke kan ta med alle yrkesgrupper, kan det diskuteres om avgrensningen er heldig. Den som sitter bak skranken på et postkontor, for eksempel, kan rammes hardt av en trussel – ikke minst fordi han gjerne må være tilgjengelig for kunder til faste tider, slik at trusselen ikke er så vanskelig å gjennomføre.

3.2.1 Vektene – falt mellom to departementsstoler?

Justiskomiteen fremholdt i 2000 at det kunne være naturlig å vurdere et bedre strafferettslig vern for vold mot vektere, på linje med reglene i straffeloven § 127 om vold mot offentlig tjenestemann. Komiteen bad derfor departementet om å «komme tilbake med et forslag til bedret strafferettslig vern for vektere».⁶³

I første delproposisjon til den spesielle del i straffeloven av 2005 fremholdt departementet at vektere er blant de gruppene som kan anses som «særlig utsatt»

61. Opplæringslova av 17. juli 1998 nr. 61 § 2-1 (grunnskolen) og § 3-1 (den videregående skolen).

62. Lov av 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) § 2 jf. § 17. – Jf. om rettsstillingen etter straffeloven av 1902 ovenfor under punkt 1.1.3.

63. Innst. O. nr. 20 (2000–2001) s. 6. – Jf. også Rolf B. Wegner, Bør vektertjenesten ha et økt strafferettslig vern?, *Lov og Rett* 2009 s. 181–186.

etter § 77 bokstav h (om skjerpene omstendigheter innenfor strafferammen).⁶⁴ – I Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) om endringer i straffeloven av 2005 (siste delproposisjon) er spørsmålet om vektere skal vernes som «særskilt utsatt yrkesgruppe» ikke berørt. (Derimot vil den som verner offentlige tjenestemenns arbeidsplass, nyte vern som offentlig tjenestemann.)⁶⁵

I forarbeidene til endringer i vaktvirksomhetsloven i 2009 varslet departementet at det ville «komme tilbake til» spørsmålet om vern for vektere.⁶⁶

«Departementet går på det nåværende tidspunkt ikke inn for at vektere generelt skal gis noe særskilt strafferettslig vern, men man vil *komme tilbake til spørsmålet om et særskilt vern for enkelte vektergrupper i den andre proposisjonen om ny straffelov spesiell del.*»

«Den andre proposisjonen» må være Ot.prp. nr. 22 (2008–2009), som ble fremmet allerede 19. desember 2008, mens proposisjonen til endringer i vaktvirksomhetsloven først ble fremmet 27. mars 2009.

Justiskomiteen gjengav departementets merknader i kortform, men synes ikke å ha festet seg ved at henvisningen til en «senere» proposisjon gjaldt en proposisjon som allerede var fremmet og nylig behandlet av samme komité.⁶⁷

Det fører for langt her å drøfte inngående om vektere burde vært tatt med i oppregningen av de særskilt utsatte yrkesgruppene i straffeloven av 2005 § 265 og § 286. Men Justiskomiteens tidligere anmodning og vektteres generelle situasjon burde tilsi at departementet i hvert fall hadde tatt stilling til spørsmålet i den ene eller andre proposisjonen.

3.2.2 Sivilombudsmannen og hans ansatte

Som nevnt ovenfor, er det uklart om ombudsmannen eller hans ansatte kan anses som offentlige tjenestemenn etter straffeloven av 1902, men de kan i hvert fall som hovedregel neppe være vernet av §§ 155 eller 156 etter straffeloven av 2005.

I praksis kan enkelte borgere som søker hjelp hos ombudsmannen, vise liten forståelse for et negativt svar. Risikoen for at borgeren tyr til vold eller trusler, er neppe mindre enn overfor forvaltningen. Ombudsmannen og hans ansatte kunne

64. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 271.

65. Jf. ovenfor under punkt 2.2.

66. Ot.prp. nr. 49 (2008–2009) s. 42 (uthevet her).

67. Innst. O. nr. 116 (2008–2009) s. 7.

derfor ha behov for det utvidede vernet som særskilt utsatte yrkesgrupper har. I det minste hadde det vært naturlig om spørsmålet var drøftet i forarbeidene.

4. Likheter og forskjeller mellom reglene om offentlig tjenestemann og medlem av særskilt utsatt yrkesgruppe

Reglene som verner offentlige tjenestemenn og reglene som verner særskilt utsatte yrkesgrupper er like på mange punkter, men ikke alle.

4.1 Vold

Vold mot offentlig tjenestemann og vold mot medlem av særskilt utsatt yrkesgruppe er regulert i parallelle regler. Et grunnvilkår er at gjerningsmannen ved volden søker å *påvirke* tjenesteutøvelsen/yrkesutøvelsen. Den objektive gjerningsbeskrivelsen i § 286 skal være samsvarende med § 155 om vold mot offentlig tjenestemann, og er uendret fra straffeloven av 1902 § 127.⁶⁸

Også strafferammen er den samme: Bot eller fengsel i inntil tre år. Det har altså liten betydning om den som utsettes for den straffbare handlingen, er offentlig tjenestemann eller medlem av en særskilt utsatt yrkesgruppe.

Vi vet selvsagt ikke nå hvordan domstolene vil måle ut straffen etter disse nye bestemmelsene. Det må likevel antas at rettspraksis etter straffeloven av 1902 vil ha stor betydning. Dersom en yrkesutøver er i grenseland mellom å være offentlig tjenestemann og å være medlem av en særskilt utsatt yrkesgruppe, kan man antakelig regne med at den konkrete subsumsjonen ikke er avgjørende.⁶⁹

4.2 Trusler

Straffbarhetsvilkårene for trusler mot offentlig tjenestemann og mot medlem av særskilt utsatt yrkesgruppe er de samme. Gjerningsmannen må få tjenestemannen til å foreta eller unnlate å foreta en tjenestehandling, eller søke å oppnå dette (§ 155), eller søke å påvirke yrkesutøvelsen til en person fra en særskilt utsatt yrkesgruppe (§ 265).

---

68. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 436.

69. Jf. Rt. 1983 s. 868 A om den straffutmålingsmessige betydningen av om en bussjåfør var ansatt i en kommune eller i et kommunalt eiet aksjeselskap.

Strafferammen er forskjellig for de to gruppene: For trusler mot offentlig tjenestemann er strafferammen bot eller fengsel i inntil tre år, mens strafferammen for trusler mot medlem av særskilt utsatt yrkesgruppe er bot eller fengsel i inntil to år. Hvorfor strafferammen er den samme for vold, men forskjellig for trusler, er ikke nærmere grunnlagt i forarbeidene.

4.3 Hindring

Dersom man ikke bruker vold eller trusler, men hindrer en offentlig tjenestemann i tjenesteutøvelsen, rammes det av den mildere bestemmelsen i straffeloven av 2005 § 156. Bestemmelsen tilsvarende straffeloven av 1902 § 326 nr. 1, og skal i det vesentlige tolkes på samme måte.⁷⁰ Den som hindrer yrkesutøvelsen til et medlem av en særskilt utsatt yrkesgruppe, straffes på samme måte (straffeloven av 2005 § 265 tredje ledd).

4.4 Forulemping

Dersom noen forulemper en offentlig tjenestemann under tjenesteutøvelsen «ved skjellsord eller annen utilbørlig atferd», kan det straffes med bot. Tilsvarende gjelder ved forulemping av medlem av særskilt utsatt yrkesgruppe.⁷¹

Dersom en offentlig tjenestemann forulempes «på grunn av» tjenesteutøvelsen – altså også etter at den er gjennomført – kan det straffes på samme måte som forulemping under tjenesteutøvelsen.⁷² For et medlem av en særskilt utsatt yrkesgruppe gjelder derimot ikke noe slikt vern mot «etterfølgende forulemping».

Slik straffeloven av 2005 § 156 lyder etter endringsloven av 2009, kunne det synes som om det å forulempe en offentlig tjenestemann rammes både av første ledd annet punktum og av annet ledd. Dette beror på en inkurie. Første ledd annet punktum er foreslått strøket i en proposisjon som i skrivende stund (april 2010) ikke er behandlet av Stortinget.⁷³

70. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 330.

71. Straffeloven av 2005 § 156 annet ledd og § 265 fjerde ledd.

72. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 399.

73. Prop. 97 L (2009–2010) s. 45 jf. s. 43. – Slik må man tolke § 156 allerede før endringen, men det er det ikke nødvendig å gå nærmere inn på her.

4.5 Vern for hjelpere

Også etter straffeloven av 2005 er den som hjelper en offentlig tjenestemann, beskyttet.⁷⁴

Derimot er det ikke noen tilsvarende regel for den som hjelper et medlem av en særskilt utsatt yrkesgruppe etter straffeloven av 2005. For de gruppene som mister sitt vern som offentlige tjenestemenn når straffeloven av 2005 trer i kraft, bortfaller altså vernet for hjelperne.

Som nevnt ovenfor, anses legevaktleger etter straffeloven av 1902 for å være offentlige tjenestemenn etter § 127. Da omfattes også deres hjelpere, jf. § 127 tredje ledd. For personell som assisterer legevaktleger, blir det dermed et dårligere vern etter straffeloven av 2005 enn etter straffeloven av 1902.

I forarbeidene til reglene om vern for særskilt utsatte yrkesgrupper har departementet flere steder understreket at vernet må avgrenses. Det er bare de som «forestår transporten», men ikke billettselgere osv., som vernes; den beskyttede gruppen etter bokstav a er bare autorisert helsepersonell etter helsepersonelloven, og administrativt personale på skoler omfattes ikke.⁷⁵

Avgrensningen av offentlig tjenestemann etter straffeloven av 1902 bygger på et skille mellom overordnede og underordnede som var vanlig på den tiden da straffeloven av 1902 ble vedtatt. Dette skillet synes overført til straffeloven av 2005, også når det gjelder vernet for de særskilt utsatte yrkesgruppene. Begrunnelsen for å gi en ny straffelov er imidlertid at vi skal ha en ny lov tilpasset dagens forhold.

I en moderne virksomhet er det vanlig å understreke at alle ansatte gjør et viktig arbeid, og at alle er nødvendige for at virksomheten skal nå sitt mål. Det kan spørres om det er grunnlag for å skille så strengt mellom de yrkesutøverne som utfører «kjerneoppgavene» og de som driver støttefunksjoner.

Eksempelvis: Er ikke billettselgeren viktig for at transportselskapet skal nå sitt mål, ved at inntektene sikres? Hvis en vaktmester på en skole ber elever plukke opp søppel de nettopp har kastet, fortjener han et dårligere vern enn læreren som søker å holde disiplin i klasserommet? Skal resepsjonisten på legekantoret ha et dårligere vern mot vold eller trusler enn legen og sykepleieren?

Plassen tillater ikke her å gå nærmere inn på hva som er en hensiktsmessig avgrensning av vernet. Det synes imidlertid for meg som at departementet uteluk-

74. Straffeloven av 2005 § 155 annet ledd annet punktum.

75. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 424.

kende har tatt for seg de gruppene som mister sitt vern som offentlige tjenestemenn etter straffeloven av 1902, supplert med privat ansatte i samme virksomhet, og latt det bli med det uten nærmere drøftelser.

4.6 Ulik behandling av offentlig tjenestemann og medlem av særskilt utsatt yrkesgruppe

I forarbeidene er det fremholdt at bestemmelsene i straffeloven av 2005 §§ 265 og 286 «viderefører det vern enkelte yrkesgrupper hadde etter straffeloven 1902 § 127, men som de mistet som følge av en snevrere videreføring av denne bestemmelsen i straffeloven 2005 § 155.»⁷⁶

Det er imidlertid – som vist ovenfor – på flere områder forskjeller i reglene for offentlige tjenestemenn og for medlemmer av særskilt utsatte yrkesgrupper, uten at dette kan ses begrunnet. Det er derfor vanskelig å si at vernet for særskilt utsatte yrkesgrupper «viderefører» vernet etter straffeloven av 1902 § 127.

Noen samlet analyse av likheter og forskjeller mellom reglene finnes ikke i forarbeidene, og forskjellene virker noe tilfeldige.

Dette kan skyldes måten straffeloven av 2005 er blitt til på. Av tidshensyn måtte Straffelovkommisjonen nøye seg med å foreslå skisser til kapitler i den nye straffelovens spesielle del.⁷⁷ Høringsinstansene hadde derfor ikke den samme oppfordringen til å kommentere reglernes utforming som hvis man – som vanlig er – hadde sendt ut et ferdig lovutkast. Kommisjonen foreslo for øvrig ikke egne regler til vern av «særskilt utsatte yrkesgrupper».

Reglene om beskyttelse av offentlig tjenestemann og av medlem av særskilt utsatt yrkesgruppe ble av tidshensyn heller ikke sendt på ordinær høring av departementet.⁷⁸

5. Avslutning og lovendringsforslag

Det å verne særskilt utsatte yrkesgrupper uavhengig av om ansettelsesforholdet er offentlig eller privat, er en fornuftig løsning i en tid da disse gruppene kan være

76. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 171–172.

77. NOU 2002: 4 s. 491 jf. s. 342 og s. 347.

78. Ot.prp. nr. 8 (2007–2008) s. 211 og Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 127, s. 146 og s. 202.

både offentlig og privat ansatt. Behovet for vern vil være det samme uavhengig av arbeidsgiverens rettslige posisjon.

Som det fremgår ovenfor, kan det likevel være grunn til å vurdere visse endringer i reglene.

Det er flere grupper som i det minste hadde fortjent en vurdering av om de burde ha det vernet som særskilt utsatte yrkesgrupper har. Videre virker reglene om vern for offentlige tjenestemenn og vern for medlemmer av særskilt utsatte yrkesgrupper ikke konsekvent harmonisert.

Slik jeg ser det, bør lovgiveren gå gjennom reglene om vern for særskilt utsatte yrkesgrupper på nytt før straffeloven av 2005 settes i kraft.

Morten Holmboe, cand.jur. 1989, er kontorsjef og seksjonsleder ved Politihøgskolens avdeling for etter- og videreutdanning, seksjon for sivile utdanninger. Tidligere har han bl.a. vært førstestatsadvokat ved Riksadvokatembetet, kontorsjef hos Sivilombudsmannen og lovrådgiver i Justisdepartementets lovavdeling. E-post: holmboe.morten@gmail.com.
